

REI BOHUSCH

Quan el gran actor Norinski va entrar a les tres de la tarda al cafè Nacional, que es troba davant del teatre txec de Praga,¹ va tenir un petit ensurt, però de seguida va apuntar el seu somriure més desdenyós: al mirall que hi havia al fons, en diagonal, s'hi reflectia algun racó allunyat de la sala, i allà dins hi havia reconegut una columna de marbre torta i, sota aquella columna, un home-net geperut amb uns ulls estranys, a l'aguait, que des d'un cap informe fitaven directament qui entrava. L'estranyesa d'aquella mirada, a les profunditats de la qual semblava que es reflectís obscurament un fet inaudit, l'havia espantat durant un instant. No pas perquè fos de naturalesa especialment poruga, sinó com a conseqüència del tarannà pregon i consirós que sol ser propi dels grans artistes, i que fa que qualsevol esdeveniment n'hagi de perforar, com si diguéssim, el baluard. Enfront de l'original, en Norinski no experimentava res de semblant. Fins i tot va passar per alt una bona estona l'estrafet, mentre allargava la mà amb uns aires d'importància innecessaris als altres ocupants de la taula habitual. Les encaixades van allargar-se un temps considerable, perquè cadascuna constava en certa manera de tres actes. Acte primer: la mà de l'actor cedeix vacil·lant a la imploració de les mans que s'estenen cap a ell. Acte segon: la seva mà diu explícitament a aquella que l'estreny: ¿notes tu també la importància d'aquest moment? Acte tercer i catàstrofe, mentre en Norinski es desfeia desdenyosament de cada mà, foragitant-la: oh miserable, tu això no ho pots notar de cap manera... Els miserables eren

aquesta vegada: en Karás, el crític alt i pàl·lid del Čas, que es distingia pel fet de tenir un coll d'allò més llarg i —tal com havia afirmat en una ocasió un maliciós col·lega jueu— una nou d'allò més educada, la qual acompanyava cada gota a través de la soledat de la gola fins al límit del coll de la camisa, on ja no es podia extraviar, i des d'allà, conscient del seu deure, tornava disparada al seu lloc; en Schileder, el pintor ben plantat que pintava coses molt tristes; el novel·lista Pátek; el poeta Machal; l'estudiant Rezek, que seia una mica apartat, bevia *txai*² amb conyac en un gran vas i no deia res. Finalment en Norinski va semblar veure també el geperut. Va riure:

—Rei Bohusch! —I amb un irònic «majestat» va estirar la mà per sobre el marbre de la taula.

L'homenet es va alçar d'un bot i li va allargar precipitadament, per no fer esperar la mà de l'actor, els seus dits grocs i immadurs, de manera que les dues mans es van encalçar a l'aire, com dos ocells. En Bohusch això ho va trobar força divertit, i va deixar anar una rialla vacil·lant, trencada, que va interrompre esporuguit quan va adonar-se que les marques de verola al front d'en Norinski s'amagaven sota unes arrugues enutjades. L'actor va murmurar alguna cosa, va abandonar la persecució i va dir malhumorat a en Karás:

—Això que escriviu vosaltres són disbarats, amic meu. Però sàpigues que la pròxima vegada interpretaré el meu Hamlet exactament igual que ahir. Perquè és el *meu*. ¿Entens el que vull dir, estimat?

En Karás es va empassar alguna cosa coll avall i va parlar dels punts de vista que havien manifestat d'altres, gent important; només calia esmentar en Kainz o...³ En Rezek, l'estudiant, va buidar impetuosament el seu vas, i en Norinski va dir excitat:

—Estimat, ¿què m'importa a mi un Hamlet alemany? No deus pas voler pretendre que no podem tenir la nostra pròpia opinió. ¿Que és alemany en Shakespeare? Doncs ¿què ens importen els alemanys en aquesta qüestió? Jo prenc la meua interpretació directament de l'anglès, com si diguéssim.

—L'única manera vàlida de fer-ho —va sancionar en Pátek mentre es passava els dits cuidats per la barba punxeguda, molt a la moda.

—El teu vestit, per cert, vull dir des del punt de vista pictòric... —va fer en to apaivagador el pintor ben plantat, i ràpidament en Norinski se li va adreçar:

—Sí. —Va badallar sense fer-li gota de cas, i després, amb veu condescendent de protector—: ¿Què fa la seva obra de teatre, Machal?

El poeta es va mirar una estona en silenci el seu got d'absenta i va respondre en veu baixa i afligida:

—És primavera.

Tots esperaven que continués, però el poeta ja semblava trobar-se altre cop de camí cap al pàl·lid jardí dels seus somnis. Va veure com el got d'absenta creixia i creixia, fins que ell mateix s'hi sentia dintre, envoltat per la llum opalina, molt lleuger, completament dissolt en aquella atmosfera estranya. Només en Schileder s'havia pres seriosament aquella paraula poderosa. La tenia al damunt, tan a tocar que no hauria gosat ni parpellejar. En el més profund d'ell mateix pensava: Déu meu, això ho encerta tothom. ¿Que potser ha dit res d'especial? Jo també podria: és... No va acabar la frase. Tots van riure, i en Schileder va prendre aire en veure a les cares dels altres que la sentència no devia haver estat pas tan transcendent. En Karás es va dirigir al poeta:

—Això vol dir que la teua obra de teatre floreix. ¿Hm?